

Таким чином, у структурі особистості майбутнього медика комунікативні здібності є важливою складовою професійної діяльності, що визначають успішність психологічного розвитку особистості та її соціалізації. Підвищення якості підготовки сучасного медичного працівника у сфері комунікації, формування особистості фахівців, здатних до інтегрування комунікативних здібностей у практичну професійну діяльність медиків дасть змогу в їх подальшій діяльності на більш високому професійному рівні проводити профілактику та лікування соматичної та психосоматичної патології.

Юрчук Людмила Василівна

Кандидат історичних наук, доцент

Рівненський інститут «Міжнародного відкритого Університету розвитку людини «Україна»

ЗАСОБИ ІЗОТЕРАПІЇ У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ІНКЛЮЗІЇ

Кожна дитина – особлива. Але є діти, про яких говорять «особливі» тому, що вирішення їх потреб вимагає специфічних освітніх технологій. Незалежно від стану здоров'я, наявності фізичного чи інтелектуального порушення, кожна людина має право на повноцінне життя та якісну освіту.

Принцип доступності є основним в організації інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами. Саме ці проблеми сучасності стають важливим аргументом актуальності пошуку нових, адекватних часу освітніх технологій, які б допомагали людині знаходити рішення у складних життєвих ситуаціях, розв'язувати внутрішньо-особистісні та міжособистісні конфлікти, наповнювати життя яскравими подіями та враженнями, прийнятими емоційними переживаннями.

Поява і розвиток арт-терапії, унікального і досконалого психотерапевтичного методу, який виник на перетині мистецтва, психології і психотерапії, є своєрідною відповіддю на запити суспільної психологічної практики щодо застосування художнього мистецтва як засобу зміцнення психічного здоров'я дітей та дорослих. Основною метою арт-педагогіки є художній розвиток дітей з особливими потребами, формування основ компетентностей художньої культури, соціальної адаптації особистості засобами мистецтва.

Виходячи із засобів впливу, розрізняють наступні види арт-терапії: музикотерапія, ізотерапія, казкотерапія, лялькотерапія, драмотерапія та ін.

Ізотерапія являє собою корекцію засобами образотворчої діяльності. Підсвідомість людини ховає страхи, мрії та сподівання, і малювання може «проявити» приховане. Коли дитина малює, навіть неохайно і хаотично, на картинці відбивається її внутрішній стан. Малювання розвиває чуттєво-рухову координацію, вимагає взаємодії багатьох психічних функцій [4, с.59].

Малюком крейда підійде більше, ніж акварельні фарби, які розтікаються. Для молодшого шкільного віку доцільніше використовувати фломастери, а ще краще – олівці, якими можна деталізувати зображення. Старші діти можуть використовувати і фарби, і олівці за бажанням [4, с.184].

Основні типи завдань, які вирішує ізотерапія:

1. Предметно-тематичні – малювання на задану тему, зображення людини та її відносин з предметним світом і оточуючими людьми. Приклади завдань: «Моя сім'я», «Я в школі», «Я вдома», «Мій найкращий вчинок», «Що я люблю».

2. Образно-символічні – зображення абстрактних понять (добро, зло, щастя), емоційних станів і почуттів (радість, гнів, здивування).

3. На розвиток образного сприйняття, уяви, символічної функції – дітям пропонують, спираючись на неоформлені стимули (крапки, лінії, плями), відтворити цілісне зображення.

4. Ігри і вправи із зображувальним матеріалом – експериментування з фарбами, папером, пластиліном, крейдою. Стимулюють потребу в образотворчій діяльності, інтерес до неї, зменшують емоційну напруженість, підвищують впевненість у собі.

5. Завдання на спільну діяльність – можуть включати всі перераховані вище завдання, які пропонуються для колективного виконання [4, с.216].

Постановка завдань і розробка програми занять образотворчою діяльністю залежить від індивідуальних труднощів дитини.

Дітям, які не вміють концентрувати увагу, ставляться такі завдання: продовжити малюнок, перерахувати наприкінці все намальоване, зосередитись на малюванні одноманітних об'єктів, завершити розпочате. В деяких випадках важливим є підкорення дитини вимогам педагога хоча б частково виконати завдання. Якщо дитина «застрягає» на одному сюжеті, їй пропонується поступово щось змінювати, додавати нові елементи. При наявності у дитини страхів буває корисно малювати об'єкт страху або його символічне позначення з наступним звільненням від малюнку.

При роботі з агресивними дітьми можливе малювання пов'язаних з агресією сюжетів з поступовим переключенням на нейтральні теми.

Дитина, яка швидко виснажується, не повинна малювати довго. Тому задум малюнку повинен відповідати можливостям такої дитини, вона повинна отримати задоволення від завершенної роботи. Інертним, млявим, обережним, хворобливо акуратним дітям корисні завдання на розвиток фантазії, змішування фарб, малювання на великих аркушах. Розгальмованим, збудженим, активним дітям, навпаки, ставлять задачі, які потребують обмеження і підкорення темі і сюжету, акуратного виконання [4, с.185].

Для дітей з порушеннями міжособистісного спілкування корисним є спільне малювання на великому аркуші. При цьому тема повинна бути широкою, щоб кожна дитина могла зобразити щось улюблене (наприклад, «Місто», «Казкова країна»). В ході спільного малювання виникає загальний сюжет, розвивається взаємодія між дітьми.

Якщо у дитини спостерігається млявість кистей рук і недостатній розвиток моторики, краще малювати на невеликому аркуші тонким і м'яким пензликом, давати завдання на ретельне замальовування елементів, зображення дрібних деталей.

Дітям з вираженими моторними вадами або з порушеннями просторових уявлень легше малювати на аркуші, що знаходиться на вертикальній поверхні, або на підлозі лежачи. Їм корисно замальовувати фарбою великі аркуші (рукою або губкою), треба прагнути до того, щоб аркуш був замальований рівномірно.

Також можна малювати плями і лінії губкою або широким пензлем. Таким зображенням необхідно надавати певне змістове тлумачення («море», «трава», «дощ», «зоряне небо» та ін.), наставник може домальовувати сюжетні деталі.

Велику увагу педагоги приділяють використанню нетрадиційних методик малювання: кляксографія, симетрія, абстрактний малюнок, малювання пальчиками, воском, ватними тампонами. У роботі використовують різноманітні матеріали: рамочки, печатки, трафарети, шаблони, палички, зубні щітки, природний матеріал, мило, свічки, поролон [2].

Таким чином, використання засобів ізотерапії як методу арт-терапії у роботі із дітьми з особливими потребами є позитивним елементом у структурі психолого-педагогічного супроводу інклюзивного навчання, який забезпечує психологічний комфорт та сприяє гармонійному розвитку дитини.

Список використаних джерел

1. Арт-педагогіка і арт-терапія в спеціальній освіті: Учеб. для студ. середовищ. і вищ. пед. навч. закладів/ С. А. Медведева, І. Ю. Левченко, Л. Н. Комиссарова, Т. А. Добровольська. – М.: Изд. Центр «Академія», 2001. – 278 с.
2. Лебедева Л.Д. Педагогічні аспекти арт-терапії / Л. Д. Лебедева // К.; Дидакта, 2000. – 376 с.
3. Медведева Е.А. Арт-педагогіка и арт-терапия в специальном образовании / Медведева Е.А. Левченко И.Ю. Комиссарова Л.Н. Добровольская Т.А. – М.: Академия, 2001. – 168 с.
4. Федій О.А. Естетотерапія. Навчальний посібник / О.А.Федій. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 256 с.

Бірук Ірина Дмитрівна

Національний університет водного господарства та природокористування

Сініцина Олена Валеріївна

Національний університет водного господарства та природокористування

Шолопак Людмила Фіногенівна

Національний університет водного господарства та природокористування

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

В умовах розвитку інформаційних технологій та спорту важливе місце у формуванні здорового способу життя молоді належить засобам масової інформації.

Мета роботи полягає у теоретичному вивченні та аналізі науково-методичної літератури для визначення ступеню та наслідків впливу засобів масової інформації (ЗМІ) на формування здорового способу життя (ЗСЖ) молоді.

Сьогодні в Україні, як і в інших країнах світу набуває все більшої актуальності проблема формування ЗСЖ. Особливо непокоїть стан здоров'я молоді. При цьому чималий вплив на формування способу життя молоді справляють саме ЗМІ. В сучасних умовах ми вже не можемо уявити собі життя без засобів медіа та комунікаційних технологій. Зростання ролі засобів масової інформації призводить до підвищення вимог до їх значущості в суспільному житті. Встановлено, що засоби масової інформації є найважливішими прийомами соціалізації особистості на сучасному етапі розвитку суспільства.

ЗМІ використовують майже всі канали сприйняття, завдяки цьому вони відіграють велику роль у культурному обміні, у вихованні молоді, а також у процесах управління різними галузями соціальної сфери. Ера мас-медіа і електронної інформації радикально змінює як життя людини, так і її саму. Сучасні засоби масової інформації, як складова частка масової культури, знищують на планеті простір і час, національні кордони, пов'язуючи в єдину мережу найвіддаленіші куточки. Саме за допомогою мас-медіа серед різних категорій населення (читачів, слухачів, глядачів) пропагуються певні ціннісні установки, світоглядні стереотипи та моделі поведінки, зокрема і пропаганда ідей формування здорового способу життя.